

Klinika za otorinolaringologiju i cervikofacijalnu kirurgiju

Padovan, Ivo

Source / Izvornik: **Anali Kliničke bolnice "Dr. M.Stojanović", 1985, 24, 91 - 98**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:220:869685>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Sestre milosrdnice University
Hospital Center - KBCSM Repository](#)

KLINIKA ZA OTORINOLARINGOLOGIJU I CERVIKOFACIJALNU KIRURGIJU

Ivo Padovan

UVOD

Klinika za otorinolarinologiju i cervikofacijalnu kirurgiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović« proslavila je 21. i 22. svibnja 1984. devedesetu godišnjicu postojanja. Tim povodom održan je u Klinici *Internacionalni demonstracijski kolokvij: Kirurška rehabilitacija govora u bolesnika s rakom grla*«, na kojem je sudjelovao veliki broj otorinolarinologa iz cijele Jugoslavije, kao i iz nekoliko inozemnih ORL centara. *Dvanaesti kongrs otorinolarinologa Jugoslavije*, koji je bio održan u Zagrebu, od 23. do 25. svibnja 1984, obilježio je i devedesetgodišnjicu ove specijalističke grane, koja je prva, na teritoriju Jugoslavije, nikla upravo u ovoj bolnici. To je i bio razlog što je *Udruženje otorinolarinologa Jugoslavije* povjerilo organizaciju Kongresa *Sekciji za ORL i cervikofacijalnu kirurgiju Zbora liječnika Hrvatske*, a najveći dio organizacijskih poslova obavili su liječnici *Klinike za otorinolarinologiju i cervikofacijalnu kirurgiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović«*. Glavni referati i dio koreferata s Kongresa objavljeni su u časopisu *Symposia ORL Iugoslavica*. To je jedini časopis u Jugoslaviji na području otorinolarinologije, a izdaje ga *Klinička bolnica »Dr Mladen Stojanović«*. Svečani dvobroj tog časopisa za 1984. godinu (vol. XIX) posvećen je *Dvanaestom kongresu otorinolarinologa Jugoslavije* i devedesetgodišnjici osnutka otorinolarinologije u Jugoslaviji

Povijesna svjedočanstva pokazuju da je *Bolnica milosrdnih sestara*, t.j. današnja *Klinička bolnica »Dr Mladen Stojanović«* na lokaciji u Vinogradskoj cesti 29, otvorena 1894. godine, kad je u te novosagrađene prostorije bila preseljena iz Ilice 87. *Dr Teodor Wickerhauser*, iskusni kirurg i veliki liječnik i učitelj, prelaskom u ovu bolnicu, podijelio je s *drom Dragutinom Mašekom*, svojim suradnikom, *Kirurški odjel (Izvanjski odjel)*. *Dr Mašek* je postao primarijus i šef trećeg novoosnovanog odjela, u kojem se nalaze: otorinolarinologija, dermatovenerologija, oftalmologija i urologija. Stoga se 1984. godine navršava devedesetgodišnjica osnutka zagrebačke otorinolarinologije, koju je, uz ostale specijalnosti, naročito njegovao marljivi i časni čovjek, veliki liječnik, humanist i patriot *dr Dragutin Mašek*, koji je tijekom godina razvio zadivljujuću aktivnost, kao malo koji njegov suvremenik liječnik u Zagrebu.

Nakon definitivnog odlaska *prof. dra D. Mašeka* iz *Bolnice milosrdnih sestara* na *Medicinski fakultet*, kao i njegova mladog asistenta *A. Šercera*, 1919. godine, vodstvo *Trećeg odjela* preuzeo je *Mašekov* najstariji suradnik *Aleksandar*

Blašković. Tih godina, *Treći odjel* se postupno dijelio u samostalne odjele, i to: dermatologiju, urologiju i otorinolaringologiju. Šef *Odjela za bolesti uha, nosa i grla* je definitivno, 1928 godine, postao *primarijus dr Zlatko Pfeffferer*, koji je bio *Maškov* đak i suradnik u *ORL klinici Medicinskog fakulteta*, do 1924. godine.

Z. Pfeffferer je uložio veliki trud u izgradnju novog odjela u novom velikom paviljonu, koji je bio otvoren 1940. godine. Novi *ORL odjel Z. Pfeffferer* je vrlo suvremeno uredio, s visokim standardom u opremi bolesničkih soba, operacijskog trakta i laboratorija.

RAZVOJ OTORINOLARINGOLOGIJE OD 1945. GODINE DO DANAS

Do ponovnog procvata otorinolaringologije u *Bolnici milosrdnih sestara u Zagrebu* došlo je imenovanjem *A. Šercera* za Šefa *Odjela za uho, nos i grlo* u toj bolnici, dekretom *Predsjedništva Vlade NR Hrvatske*, 26. studenog 1946. godine. To je četvrta etapa razvoja otorinolaringologije u Zagrebu.

Požrtvovnim radom u *Bolnici milosrdnih sestara*, *A. Šercer* je dokazao privrženost svom narodu, ovoj bolnici, cjelokupnoj našoj zajednici i voljenoj medicinskoj znanosti.

Šerceru, međutim, nije bilo lako podići prosječni ORL odjel na razinu nastavne, znanstvene i visoko stručne ustanove, ali su njegova obilna iskustva iz prethodnog razdoblja rada, u organizaciji klinike u *Draškovićevoj ulici* i uređenju nove klinike na *Šalati*, pomogle da skromnim sredstvima u poslijeratnoj izgradnji naše zemlje, to uspije u nekoliko godina.

U 9 godina ustrajnog i napornog rada, što s obzirom na poteškoće koje je trebalo prevladati nije tako veliki vremenski razmak, taj odjel, s više od 110 postelja, postao je ponos *Bolnice »Dr Mladen Stojanović«*, opće poznat i priznat, ne samo u Zagrebu i Hrvatskoj, nego i vani, gdje se prof. Šercer, svojim svestranim radom, davno afirmirao kao stručnjak i stekao međunarodni znanstveni ugled. Kao briljantni operater, majstor skalpela, kako je često nazivan, spretan i tehnički nadaren, inventivan i odlučan kao svaki pravi kirurg, izvrstan pedagog i istraživač, privukao je mnoge mlade kadrove, i to ne samo iz Jugoslavije, već i iz inozemstva, koje je uzorno odgajao.

Odlukom *Vijeća Medicinskog fakulteta i Rektorata Sveučilišta*, kao i *Savjeta Sveučilišta*, nastava iz otorinolaringologije se od 14. 1. 1955, uz veliko zalaganje tadašnjeg dekana prof. *dra Štampara*, proširila i na odjel u *Bolnici »Dr Mladen Stojanović«*. Prof. *dr Šercer* ponovno je izbran za redovitog profesora *Medicinskog fakulteta*, a zatim su izabrani prvi klinički asistenti: *dr Ivo Padovan* i *dr Miroslav Orešković*. Prof. *dr A. Šercer* je uspio tada, s prof. *drom Kadrnikom* i prof. *drom Sušićem*, organizirati izgradnju *Velike predavaonice Medicinskog fakulteta*.

Odlukom *Medicinskog fakulteta*, a na prijedlog *Katedre za otorinolaringologiju*, kojoj je predsjednik bio akademik *B. Gušić*, *ORL odjel* u *Bolnici »Dr Mladen Stojanović«* je bio proglašen drugom klinikom *Medicinskog fakulteta* u Zagrebu. Tako se visokoškolska nastava iz naše struke vratila na mjesto gdje se bila i rodila...« (*B. Gušić*, 1971).

Od lijeva na desno sjede: prof. dr S. Kadrnka, predstojnik Zavoda za radiologiju, prof. dr A. Šercer, predstojnik Otorinolaringološke klinike i prof. dr D. Sučić, predstojnik Interne klinike.

A. Šercer je otišao u mirovinu 1966. godine, s velikim priznanjima i nagradama naše socijalističke zajednice i društvenim ugledom, ostavivši iza sebe dobro uređenu kliniku, sa svim njenim znanstvenim i stručnim priborom, s brojnim stručnjacima i međunarodnom reputacijom, s velikim uspjesima u liječenju golegog broja bolesnika i s velikim brojem publikacija i knjiga.

On je upravo u ovoj bolnici, u posljednjih svojih 20 godina rada, napisao svoja najveća djela i time zadužio sve otorinolaringologe naše zemlje. U to je vrijeme, pored savjesnog obavljanja svih svojih dužnosti, obogatio naše narode gigantskim djelom — *Medicinskom enciklopedijom*, kojoj je bio glavni urednik. Na *Medicinskoj enciklopediji*, zahvaljujući Šerceru i suradnicima, mogu nam pozavidjeti i mnogo veće nacije. Nakon njegova odlaska, za predstojnika Klinike je bio izabran prof. dr Ivo Padovan.

ORGANIZACIJA I STRUČNI RAD KLINIKE

Danas Klinika raspolaže sa 101 bolesničkom posteljom i 94 člana kolektiva. Podijeljena je u dva velika odjela: *Odjel klasične otorinolaringologije* i *Odjel za cervikofacijalnu kirurgiju i patologiju*. *Odjel klasične otorinolaringologije* se dijeli u dva odsjeka: *Odsjek za opću otorinolaringologiju* i *Dječji otorinolaringološki odsjek*. *Odjel za cervikofacijalnu kirurgiju i patologiju* dijeli se u dva odsjeka: *Odsjek za tumore glave vrata* i *Odsjek za plastično-rekonstruktivnu kirurgiju*. Samostalan je *Odsjek za kirurgiju i endoskopske operativne zahvate s preoperativnom i postoperativnom njegom*. U taj su odsjek svrstane operacijske dvorane, pre i postoperativne njege i *Traheobronhozofagološki kabinet*. U postoperativnu njegu su uključena i četiri kreveta intenzivne njege i pet bolesničkih kreveta

postoperativne njege. Samostalan je i Centar za sluh i ravnotežu s kliničkim dijelom, *Laboratorijem za audiometriju* i *Laboratorijem za vestibulometriju*. Samostalna je i *Poliklinika za bolesti uha, nosa i grla s Inhalatorijem*. Samostalna jedinica je i *Zavod za proučavanje i zaštitu uha i dišnih organa*.

1. Centar za sluh i ravnotežu — klinički dio, Laboratorij za audiometriju, Laboratorij za vestibulometriju Laboratorij za fonologiju

Laboratorij za audiometriju i vestibulometriju je počeo radom 1951. godine. U stručnom dijelu, današnji *Centar za sluh i ravnotežu* obavlja audiometrijske tonalne, supraliminarne, tempanometrijske, govorne, specijalne govorne i verbotonalne pretrage. Uvedene su pretrage optimalnog slušanja *SUVAG* aparatima, te audiometrija evociranih potencijala u suradnji s *Centrom SUVAG*. U Centru se obavljaju pretrage ravnoteže, 20 raznih elektronistagmografskih pretraga, a u suradnji sa *Centrom SUVAG*, obavlja se rehabilitacija slušanja, rehabilitacija šumova u bolesnika, rehabilitacija ravnoteže posebnim vestibularnim vježbama.

Klinički dio ima na raspolaganju 13 bolesničkih postelja. U operativnom području kliničkog dijela rade se timpanoplastike, stapedektomije, operacije ličnog živca, dekompresija i drenaža sakusa endolimfatikusa oboljelih od *Menierove* bolesti, operacije tumora vestibulokohlearnog živca translabirintarnim putem, kao i sve uobičajene otološke i otoneurološke operacije.

Laboratorij za fonologiju osnovan je 1956. godine, radi kliničkih ispitivanja i pregleda bolesnika oštećena glasa i govora. Iste godine, uvedena je elektronska stroboskopija, prva u našoj zemlji, radi egzaktnog ispitivanja vibracija glasnica. Godine 1972, *Padovan* je uveo mikro-laringo-stroboskopiju (indirektnu), uz primjenu mikroskopskog aparata vlastite konstrukcije (*Audiostrob-Padovan*).

2. Odjel klasične otorinolaringologije

Odjel klasične otorinolaringologije ima 34 bolesničke postelje od kojih 16 otpada na *Dječji otorinolaringološki odsjek*. U *Odsjeku za opću otorinolaringologiju*, velika je pažnja posvećena problemima funkcionalne kirurgije šupljine nosa i paranazalnih šupljina. Za preoperativna ispitivanja funkcije disanja kroz nos služi nam suvremena rinomanometrija, a za probleme liječenja paranazalnih šupljina nosa metoda sinusoskopije.

3. Odjel za cervikofacijalnu kirurgiju i patologiju

Odjel za cervikofacijalnu kirurgiju i patologiju ima 45 bolesničkih postelja. Tu se obavljaju svi veliki operativni zahvati iz onkologije cervikofacijalnog područja. Velika je pažnja posvećena kirurgiji štitnjače, tako da se najveći broj obrađenih bolesnika *Zavoda za endokrinologiju Interne klinike* upućuje radi operacija u našu kliniku. U Odjelu se izvode i vrhunski plastično-rekonstruktivni zahvati, u liječenju stenoza dišnih putova (larinksa i traheje). Tumori hipofize, koji su pristupačni rinološkom pristupu, operiraju se u našoj klinici od 1950. godine.

Za bolesnike operirane zbog karcinoma larinksa, kojima je izvršena totalna laringektomija, provodi se uspješna govorna rehabilitacija, uz suradnju logopeda, koji sudjeluje u timskom radu s onkologom.

4. Odsjek za kirurške i endoskopske operativne zahvate s preoperativnom i postoperativnom njegom

Radi potrebe suvremene postoperativne intenzivne njege nakon velikih operativnih zahvata, Odsjek raspolaže s 4 postelje intenzivne njege i 5 postelja post-intenzivne njege. *Traheobronho-ezofagološki kabinet*, kao dio Odsjeka, služi za dijagnostičke potrebe cijele Bolnice i same Klinike.

5. Poliklinika za bolesti uha, nosa i grla s inhalatorijem

Poliklinička je služba organizirana tako, da obavlja preglede radnim danom od 7—19 sati. I *Ambulanta za otorinolarinologiju*, koja je smještena u *Domu narodnog zdravlja Općine Trešnjevka*, dio je te službe.

Zavod za proučavanje i zaštitu uha i dišnih organa

Zavod za proučavanje i zaštitu uha i dišnih organa, od 1974. godine, jedinica je u organizacijskoj shemi Klinike za otorinolarinologiju i cervikofacijalnu kirurgiju. Zavod je nasljednik bivšeg samostalnog Instituta za proučavanje i zaštitu uha i dišnih organa, koji je bio osnovan pri Bolnici 1961. godine. Bio je samostalan do 1973. godine, a nakon toga, njegovu je znanstvenu tradiciju nastavio Zavod, organiziranjem povremenih znanstvenih simpozija i redovitim izdavanjem časopisa *Symposia ORL Jugoslavica*.

Symposia ORL Jugoslavica jedini je otorinolarinološki časopis u Jugoslaviji koji izlazi redovito, uz suradnju svih otorinolarinologa Jugoslavije. Časopis *Symposia* počeo je izlaziti 1966. godine i u 1984. godini izlazi njegov 19. volumen.

Od 1975. godine, Zavod u okviru Klinike sudjeluje u organizaciji triju simpozija:

- 1975. *Repetitorium otorinolarinologicum »Rekonstruktivna i plastična kirurgija glave i vrata«*
- 1977. *Symposium otorinolarinologicum »Hitne intervencije u otorinolarinologiji i cervikofacijalnoj kirurgiji«* (u povodu 80. godišnjice rođenja prof. dra A. Šercera)
- 1981. *Simpozij o kraniofacijalnim i cervikalnim kongenitalnim malformacijama.*

DOSTIGNUĆA U NASTAVNOM RADU

Nastavni rad Klinike organiziran je na nekoliko razina.

1. Diplomaska nastava

Diplomska nastava iz otorinolarinologije za studente devetog i desetog semestra odvija se u obliku predavanja, seminara i vježbi, u redovitim turnusima, koji traju 12,5 radnih dana. Vježbe se održavaju u odjelima Klinike, a na kraju turnusa, studenti polažu praktični dio ispita.

2. Poslijediplomska nastava

Poslijediplomski studij pod nazivom »Otorinolaringologija i maksilofacijalna kirurgija« odvija se u četiri semestra: dva semestra sadrže teorijsku i praktičnu nastavu, dok je druga godina usmjerena na izradu magisterskog rada.

3. Organizirana nastava za liječnike na specijalizaciji iz otorinolaringologije

Teorijski dio nastave obuhvaća odabrana poglavlja iz otorinolaringologije, sudjelovanje na seminarima, kao i obvezatno prisustvovanje stručnim sastancima Klinike i *Otorinolaringološke sekcije*. Praktični dio ostvaruje se u radu specijalizanata u odjelima Klinike, organiziranom programu operativne edukacije te u aktivnom radu u Poliklinici i hitnoj službi.

4. Trajna naobrazba

Posebno je važan razvoj permanentne edukacije liječnika na specijalizaciji i specijalista koji su netom završili. Za njih Klinika organizira poslijediplomske tečajeve trajne naobrazbe, a objavljuje su i priručne knjige, koje su napisali nastavnici u ovoj klinici.

Od 1971. godine, odlukom *Stomatološkog fakulteta*, smještena je u ovoj klinici i *Katedra otorinolaringologije* tog fakulteta, s 2 nastavnika, koji obavljaju kompletnu poslijediplomsku i dodiplomsku nastavu.

Ugledu Klinike i Bolnice pridonosi i *Republička komisija za specijalističke ispite*, koji se u ovoj klinici polažu od 1950. godine do danas.

DOSTIGNUĆA U ZNANSTVENOM RADU

Znanstveni rad naše klinike očituje se u raznim područjima djelatnosti:

1. audiologija, vestibulologija i fonologija,
2. rinologija,
3. cervikofacijalna i plastično-rekonstruktivna kirurgija,
4. traheobronhoezofagoskopija.

Iz svih ovih područja napisan je veliki broj znanstvenih i stručnih radova, u domaćim i inozemnim medicinskim publikacijama, koji su pridonijeli ugledu naše medicine u zemlji i u svijetu.

PRILOZI

Otorinolaringologija u *Kliničkoj bolnici »Dr Mladen Stojanović«* osnovana je 1894. g. Sveučilišnom klinikom ORL odjel je postao 1964. god.

Predstojnici otorinolaringologije u ovoj bolnici: dr Dragutin Mašek 1894—1919, dr Aleksandar Blašković 1919—1928, dr Zlatko Pfefferer 1928—1941, dr Bal-

do Dukić 1941—1942, dr Tvrtko Dujmušić 1942—1946, dr Franjo Kanta 1946—1946, dr Ante Šercer 1946—1966, dr Ivo Padovan 1966 do danas.

U klinici je zaposleno: 19 liječnika, 2 radnika s visokom stručnom spremom 11 medicinskih sestara VSS, 42 medicinske sestre SSS, 3 administrativna službenika, 17 pomoćnih radnika, ukupno 94 osobe

Doktora znanosti ima 9 (svi su sveučilišni nastavnici), magistera znanosti su 4,

Broj postelja u Klinici — 101.

Ukupan broj pregledanih i liječenih bolesnika u *Poliklinici* u 1983. godini — 67 068

Ukupan broj pregledanih i liječenih bolesnika u *Audiološko-vestibulološkom kabinetu* u 1983. godini — 3 147

Na 916 bolesnika, izvršeno je 7 526 različitih ENG pretraga, REG VB sliva 162, totalna audiograma 2 673, timpanograma 305, STAR 300, specijalnih audiometrijskih testova 456.

U proteklih 10 godina, u Klinici je izvršeno ukupno 30 895 operativnih zahvata. Od tog broja, 584 operativna zahvata su izvršena u području paranazalnih sinusa.

U proteklih 10 godina, u Klinici su izvršene 203 etmoidektomije.

1. Etmoidektomija interna 160.

a) Zahvat je bilateralno izveden u 76 bolesnika.

b) Etmoidektomija interna je kao samostalan zahvat izvršena u jednog bolesnika.

2. Etmoidektomija eksterna 43

a) Zahvat je bilateralno izveden u 2 bolesnika.

b) Etmoidektomija eksterna, kao samostalan zahvat, izvedena je u 3 bolesnika.

Institut (Zavod) i Klinika realizirali su, u razdoblju od 1961. do 1984. godine, ukupno 30 znanstvenih projekata, potprojekata i tema.

U razdoblju od 1958. do 1984. godine, bilo je održano 27 simpozija, post-diplomskih tečajeva i sličnih aktivnosti.

Liječnici *Klinike za otorinolaringologiju cervikofacijalnu kirurgiju Kliničke bolnice »Dr Mladen Stojanović«* u razdoblju od 1947. do 1948. godine, objavili su 859 radova.

Operativni zahvati u 1983. godini

1. Laringologija ukupno 350

a) mikrolaringoskopski zahvati 153

b) parcijalne laringektomije kordektomije i slični zahvati 40

c) totalne laringektomije 32

d) ostali operativni zahvati 123

2. Onkologija — ukupno operativnih zahvata 255

3. Rinološke područje ukupno 371

a) septumi 171

- b) sinusi 84
- c) ostali zahvati 112
- 4. Gl. thyreoidea — ukupno 156
- 5. Plastična i rekonstruktivna kirurgija 133
- 6. Tonzilektomija 416
 - Tonzilektomija i adenoidektomija 897
 - Adenoidektomija 251
- 7. Otokirurgija — ukupno 251
 - A) operacije upalnih bolesti uha 163
 - a) timpanoplastike, trepanacije 150
 - b) otogene komplikacije 9
 - c) endokranijske komplikacije 4
 - B) stapedektomije 34
 - c) tumori 5
 - D) trauma 5
 - E) plastično-rekonstruktivni zahvati 44

Bruto promet Klinike, u 1983. godini, iznosio je 101 947 199,00 d.